

Innehåll

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2. Översikt av strategisammanhanget.....	4
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	4
2.2 Perspektiven	7
2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget	9
2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	11
3 Resultatredovisning	12
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	12
Sidas bidrag per stödområde och mål	16
Stödområde 1: Inkluderande demokratiska samhällen.....	16
Mål 1. Stärkta demokratiska principer, processer och samhällsstyrning för oberoende, rättssäkra och transparenta samhällen.....	16
Mål 2 Ökat demokratiskt deltagande och inflytande.....	17
Mål 3 Stärkta förutsättningar för yttrandefrihet	18
Stödområde 2: Lika rättigheter för alla	19
Mål 4 Stärkta globala och regionala processer och system för åtnjutande av de mänskliga rättigheterna	19
Mål 5 Ökad respekt för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på de som utsätts för diskriminering.....	20
Mål 6 Stärkta förutsättningar för kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, egenmakt och jämställdhet	22
Stödområde 3: Trygghet, rättvisa och ansvar	23
Mål 7 Minskad korruption samt ökad transparens och ansvarstagande	23
Mål 8 Stärkt rättssäkerhet och tillgång till rättvisa	24
Mål 9 Ökad trygghet och säkerhet för aktörer och organisationer som verkar för upprätthållande av de mänskliga rättigheterna	25
4 Implikationer och rekommendationer.....	26
4.1 Implikationer	26
4.2 Rekommendationer inför kommande strategi.....	28

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är att rapportera Sidas strategigenomförande till Utrikesdepartementet (UD). Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med UD samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD samt rekommendationer inför kommande strategi.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1. Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning³

	2018		2019		2020	
	Mål ⁴	Portfölj ⁵	Mål	Portfölj	Mål	Portfölj
Inkluderande demokratiska samhällen						
1. Demokratiska, principer, processer för samhällsstyrning						
2. Demokratiskt deltagande						
3. Yttrandefrihet						
Lika rättigheter för alla						
4. Globala och regionala MR-system						
5. Ökad respekt för MR						
6. Kvinnors mänskliga rättigheter						
Trygghet, rättvisa och ansvar						
7. Minskad korruption						
8. Rättssäkerhet och tillgång till rättvisa						
9. Säkerhet för MR-försvare						

2. Översikt av strategisammanhanget

**Totalt strategi-
belopp: 4 500 MSEK⁶**

**Utbetalat belopp hittills:
2 665 MSEK**

**Antal insatser 2020:
85⁷**

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Utvecklingen av den multidimensionella fattigdomen globalt

Under hösten 2020 tog Sida fram ett utkast till analys av den globala multidimensionella fattigdomen⁸, som kommer att färdigställas under våren 2021. Detta inledande avsnitt är en sammanfattning av analysens slutsatser.

³ Strategin reviderades hösten 2020. Rapporteringen baserar sig därmed på den ursprungliga strategin och dess målformuleringar. Under kapitel 3 refereras kort till tematik som lyfts upp i den reviderade strategin men som redan hanteras under ursprungliga mål. Strategirapporten 2021 kommer att rapportera mot den reviderade strategin i sin helhet.

⁴ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁵ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

⁶ Strategin har årlig allokeringar. Beloppet är en uppskattning baserad på nuvarande nivå.

⁷ Avser insatser som är pågående och under beredning. Totalt 142.

⁸ Analys av den globala multidimensionella fattigdomen, utkast, Sida, 2020

Efter en lång period av påtagligt minskande multidimensionell fattigdom i världen har trenden vänt, något som förstärkts av covid-19-pandemin. Minskningen i *resursfattigdomen* saktade av redan innan pandemin, vars följdverkningar i kombination med konflikt och klimatförändringar har lett till att den extrema inkomstfattigdomen ökar i världen för första gången på en generation⁹. Tre fjärdedelar av världens extremt fattiga lever i fragila och konfliktpåverkade länder och en stor del av de extremt fattiga i världen lever på landsbygden, är unga och lågt utbildade. Afrika är den kontinent där störst andel av befolkningen lever i extrem inkomstfattigdom. Utbildningsnivån i den vuxna generationen har stigit och i genomsnitt lever människor längre och friskare liv. Samtidigt har andelen människor som lever i livsmedelsotrygghet ökat. Antalet väpnade konflikter ligger på en historiskt hög nivå och utvecklingen inom *mänsklig säkerhet* går mestadels i fel riktning. Mellan 2015 och 2018 fördubblades exempelvis den extrema fattigdomen i MENA-regionen som en konsekvens av kriget i Syrien och Jemen. Fram tills nyligen var trenden inom dimensionen *möjligheter och val* positiv. Tillgången till hälsovård, energi, vatten och sanitet ökade, liksom andelen barn som går i skolan, men framstegen har varit ojämna och de största utmaningarna finns i fragila och konfliktdrabbade stater, som halkar efter globalt. Det råder en negativ trend vad gäller SRHR i allmänhet och rätten till abort specifikt. Efter en lång positiv utveckling i dimensionen *makt och röst* så minskar andelen människor som lever i samhällen där de kan påverka sitt lands politiska utveckling. Utrymmet för röstbärare, exempelvis miljöförsvare, MR-aktivister och journalister, begränsas aktivt och i ökande grad. Intolerans och diskriminering av minoritetsgrupper, inte minst hbtqi-personer och urfolk, har ökat. *Den multidimensionella fattigdomen tar sig olika uttryck för olika grupper och människor.* Den är särskilt bred och djup för urfolk och andra minoriteter, äldre och barn, människor i fragila och konfliktdrabbade kontexter, personer med funktionsvariation, samt migranter och flyktingar. Kvinnors och flickors multidimensionella fattigdom är bredare och djupare än mäns och pojks, och på samma sätt skiljer sig situationen åt mellan landsbygd och stad.

Analysen av den globala multidimensionella fattigdomen visar på strukturella orsaker till fattigdomen. En tudelad *politisk och institutionell kontext* med svaga och i ökande grad repressiva institutioner, men även den informella strukturen med patriarkala sociala normer, patronage och elite capture¹⁰, bidrar till att människor hålls kvar i fattigdom. Repressiv lagstiftning, hot och trakasserier begränsar människors makt och röst, och diskriminerar kvinnor och flickor. Konflikters förödande effekter på fattigdomen i alla dess dimensioner framstår tydligt i analysen av *konfliktkontexten*. Den ökande matosäkerheten beror bland annat på konflikter, ofta förvärrat av klimatrelaterade katastrofer, och att livsnödvändiga ekosystem är under tryck. Analysen av den *ekonomiska och sociala kontexten* visar att den ekonomiska utvecklingen, särskilt i Afrika, inte är tillräckligt inkluderande och att det saknas tillräckligt med produktiva jobb, samtidigt som produktiviteten behöver öka generellt. Analysen av *miljökontexten* visar att den ekonomiska utvecklingen, som varit drivande bakom minskningen av fattigdomen, delvis har skett på bekostnad av att naturen utarmas, föroreningar ökar och klimatförändringen fortgår, vilket slår undan förutsättningarna för en hållbar utveckling. Minst fyra av nio planetära gränser bedöms ha överskridits¹¹. Människor som lever i fattigdom är ofta beroende av biologisk mångfald och naturresurser för sin försörjning, och är särskilt sårbara för klimatförändringen.

⁹ Enligt Världsbankens beräkningar har omkring 120 miljoner människor blivit extremt inkomstfattiga till följd av pandemin, och under 2021 väntas detta uppgå till mellan 140 och 163 miljoner. De som drabbas hårdast är i hög utsträckning löneanställda i städer och utanför jordbruket, och kvinnor och unga liksom migrantarbetare.

¹⁰ *Patronage* är en form av patron/klient/beskyddarstrukturer, och *elite capture* beskrivs enklast som en form av korruption där grupper som delar på makten fördelar offentliga resurser mellan sig, på allmänhetens bekostnad.

¹¹ Klimatförändring; förlust av biologisk mångfald; förändrad markanvändning; övergödning

Utvecklingen i strategisammanhanget

Den negativa trenden med en global tillbakagång för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer fortsätter, men bilden är inte ensidig eftersom det sker förbättringar inom vissa tematiska områden, på vissa nivåer och i vissa länder. Som nämnts ovan ser vi en tydlig trend att det idag är fler stater som går bakåt än som gör framsteg avseende mänskliga fri- och rättigheter, där särskilt opinionsfriheterna varit utsatta för inskränkningar.¹² Det rör sig om repression mot civilsamhället, oberoende medier, politisk opposition samt den digitala världen där internetfriheten fortsätter att minska.¹³ Denna bild sammanfaller väl med en analys som görs av International IDEA. Organisationen konstaterar att det finns utmaningar vad gäller framsteg för det Globala hållbarhetsmålet SDG-mål 16 och då främst delmål 16.10 om Allmän tillgång till information och skydd av grundläggande rättigheter och friheter där IDEA noterar en tillbakagång.¹⁴ Kvinnor är särskilt utsatta, och inskränkningarna slår hårt mot organisationer som företräder grupper som redan utsatts för diskriminering. Det omfattar till exempel kulturella, religiösa och etniska minoriteter, urfolk samt småbrukare och jordlösa som är särskilt utsatta i relation till markfrågor och andra naturresurser. Det globala arbetet för hbtqi-rättigheter fortsätter, men samtidigt blir motståndet och repressiva metoder från konservativa aktörer starkare och utrymmet för hbtqi-personer som arbetar för sina mänskliga rättigheter fortsätter att minska. Trenden av växande auktoritära krafter som inte respekterar mänskliga rättigheter och demokratiska principer slår ofta särskilt hårt mot marginaliserade grupper som till exempel hbtqi-personer.

Forskningsinstitutet *Varieties of Democracy* (V-DEM) utfärdar en ”autokratiseringsvarning” i sin rapport för 2020 och konstaterar att en majoritet av världens befolkning nu bor i auktoritära stater. Detta är en återgång till nivåer som inte setts sedan 2001 då autokratier senast var i majoritet. V-DEM noterar att EU nu har sin första icke-demokrati i och med att Ungern klassificeras som en val-autokrati (*electoral autocracy*) och talar om en ”tredje våg av autokratisering” där stora och folkrika länder som Brasilien, Indien och USA nu noterar utfall som rör sig i riktning mot autokrati.¹⁵ Det handlar också om att demokratins kvalitet sjunker i demokratier och V-Dem lyfter framförallt fria och allmänna val som en politisk institution som försämrats på senare år, ofta efter att utrymmet för media och civila samhället begränsats.¹⁶

Civila samhällets organisationer fortsätter att vara under attack i flertalet länder. Enligt CIVICUS lever endast 3 procent av världens befolkning i länder där deras mänskliga rättigheter skyddas och respekteras, vilket är en tillbakagång från förra året. Samtidigt lever 43 procent av världens befolkning i repressiva stater – att jämföra med 19 procent förra året.¹⁷

Misstro mot och ifrågasättande av globala överenskommelser¹⁸ och det internationella systemet för mänskliga rättigheter har fortsatt¹⁹ liksom hot mot de som samarbetar med systemet²⁰. Institutioner som ska försvara mänskliga rättigheter, särskilt rättssektorns institutioner, utsätts för påtryckningar, manipuleras och deras oberoende hotas. Åtals- och strafffriheten för de som begår brott mot mänskliga rättigheter är utbredd. Den enskilda människans säkerhet undergrävs av att statens roll som

¹² Opinionsfriheterna avser åsikts-, yttrande-, informations-, mötes-, demonstrations-, förenings- och religionsfrihet.

¹³ Freedom House, Freedom on the net 2019, The crisis of social media, 2019, s. 4

¹⁴ IDEA, Global State of Democracy 2019, Addressing the ills, reviving the promise, 2019, s. 20

¹⁵ V-DEM 2020, Autocratization Surges—Resistance Grows DEMOCRACY REPORT 2020, s 6, 8

¹⁶ V-DEM 2020, Autocratization Surges—Resistance Grows DEMOCRACY REPORT 2020, s 16

¹⁷ Civicus Monitor 2020 People, power under attack, december 2020, s.12

¹⁸ Civicus State of civil society report 2019, executive summary, March 2019, s. 12-13

¹⁹ Human Rights Watch world report 2020 events of 2019, s. viii

²⁰ UN General Assembly, Human Rights Council, forty-second session: A/HRC/42/30 Cooperation with the United Nations, its representatives and mechanisms in the field of human rights, September 9, 2019

ansvarstagare försvagats. Under året var det fler stater som undergrävde rättsstatens principer än antalet stater där dessa principer stärktes.²¹ Transparency International rapporterar inga eller mycket begränsade resultat bland världens länder i arbetet med att motverka korruption under 2019. Organisationen påvisar en tydlig koppling mellan politik, pengar och korruption, och störst utmaning har de stater som saknar lagstiftning om politisk finansiering.²²

Covid-19

Världsbanken rapporterar i *Reversals of Fortune* att den pågående covid-pandemin haft förödande effekter på både andelen människor i fattigdom samt på jämlikheten i världen. Den fattigdomsminskning som avtagit sedan 2013 riskerar nu att helt utraderas av pandemin. Enligt rapportens projektioner riskerar mellan 88 och 115 miljoner människor att falla tillbaka i extrem fattigdom under 2020 och ytterligare 23-35 miljoner året därpå.²³ Med inkomstfattigdom följer ofta också fattigdom i makt och röst. Strikta nedstängningar av samhällen slår hårt mot demokratiska fri- och rättigheter samt personlig integritet och säkerhet.²⁴ Pandemin har fått många länder att införa åtgärder som på olika sätt är inskränkningar för demokratin och mänskliga rättigheter. Dessa åtgärder är mer förekommande i icke-demokratiska länder och rör till övervägande del medborgerliga och politiska rättigheter samt personlig integritet och säkerhet. Pandemin och åtgärderna för att motverka den tenderar att slå mot de redan mest utsatta i samhället.²⁵ Även parlament begränsas i sin faktiska lagstiftnings- och kontrollmakt genom olika former av mötesrestriktioner, vilket tippas balansera mot stärkt regeringsmakt.²⁶ Regeringar utökar sin övervakning och datainsamling på internet som en konsekvens av pandemin och använder covid som en förevändning att censurera misshagliga budskap och gripa kritiker. Freedom House rapporterar att 30 länder utnyttjar pandemin till att införa permanenta övervakningsåtgärder och i praktiken omvandla nationen till ett övervakningssamhälle.²⁷

2.2 Perspektiven

De fem perspektiven är delvis överlappande och förstärkande vilket innebär att Sida strävat efter att arbeta med dem på ett integrerat sätt. Perspektiven har fortsatt varit centrala i strategigenomförandet (både vad gäller vad och hur) och dialogen med partner har stärkts. Detta relaterar även till Agenda 2030 och principen om ”leave no one behind” som särskilt kopplar an till rättighets-, multi-dimensionella fattigdoms- samt jämställdhetsperspektiven. Strategins koppling till miljö- och klimat har tydliggjorts under perioden och arbetet med dessa frågor har ökat.

Rättighetsperspektivet har varit en utgångspunkt i genomförandet av strategin. De nio strategimålen är förankrade i den universella deklarationen för mänskliga rättigheter och efterföljande konventioner och är själva delar av ett rättighetsperspektiv och de fyra aspekterna icke-diskriminering, deltagande, ansvarsutkrävande, öppenhet och insyn. Integrering av ett rättighetsperspektiv som arbetsmetod har varit en central dialogfråga med partner under strategiperioden. Sida ser dock behov av fortsatt dialog med partner om kunskap och kapacitet att arbeta rättighetsbaserat för hållbara resultat i linje med MR-åtaganden och Agenda 2030.

²¹ The World Justice Project (WJP) rule of law index 2020

²² Transparency International, Corruption Perception Index 2019, s. 7, 9

²³ Världsbanken, Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune s xi, 1-3

²⁴ Världsbanken, Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune s 161

²⁵ Sida 2020: COVID-19 and Democracy and Human Rights – Emerging implications for Sida ; UN 2020: Covid 19 and Human Rights – We are all in this together, s 7

²⁶ Freedom House, Democracy under lockdown, s 1-2, 4

²⁷ Freedom House Global Internet Freedom Declines in Shadow of Pandemic: <https://freedomhouse.org/article/report-global-internet-freedom-declines-shadow-pandemic>, 14 October 2020

Stöd har getts dels till att utveckla den normativa nivån och de internationella och regionala institutionerna och systemen för mänskliga rättigheter, dels för att bidra till genomförande på landnivå. Stödet till att stärka rättighetsbärarnas kunskap om och möjlighet att utkräva sina mänskliga rättigheter är centralt. Här finns ett särskilt fokus på de grupper som utsätts för diskriminering, till exempel flickor, pojkar, kvinnor i utsatta situationer, urfolk och minoriteter, hbtqi-personer samt personer med funktionsnedsättning.

Under strategiperioden har Sida till exempel inlett stöd till FN:s program för funktionsnedsättning – *UN Partnership on the Rights of Persons with Disabilities* för att ytterligare stärka stödet till personer som lever med funktionsnedsättning. Detta mot bakgrund av genomförd analys som identifierade att det var en grupp som utsätts för diskriminering som Sida kunde inkluderas bättre i insatsportföljen. Till följd av covid-19 har Sida även ökat stödet till flera partner som arbetar med grupper som utsätts för diskriminering då dessa drabbats särskilt hårt. Många av Sidas partner arbetar dessutom aktivt för att synliggöra hur olika diskrimineringsgrunder påverkar och ibland förstärker varandra, och hur det i sin tur påverkar olika grupper.

Tidigt i genomförandeprocessen uppmärksammades ett behov av att arbeta mer med ansvarstagare för att stärka deras kapacitet att förverkliga mänskliga rättigheter. Här spelar stödet till offentliga institutioner en viktig roll. Förutom att öka stödet till befintliga partner som arbetar med ansvarstagare har Sida genomgående i beredningar skaffat kunskap om hur partner arbetar med ansvarstagarna och fört dialog om hur detta arbete kan stärkas. Stödet till institutioner är något Sida ser fortsatt behov av att stärka. Vidare har Sida identifierat ungdomar som en grupp som bör få ökad uppmärksamhet i strategiportföljen.

Det multi-dimensionella fattigdomsperspektivet är nära kopplat till rättighetsperspektivet.

Strategiportföljens insatser bidrar framför allt till att stärka individers makt och röst, men även till att öka möjligheter och val då tillgång till information och oberoende media är centrala förutsättningar för detta. Genom framför allt de insatser som verkar för skydd och säkerhet för människorättsförsvarare, liksom stödet mot våld mot barn, bidrar strategin även till mänsklig säkerhet.

Val av nya partner har tagit fattigdomsperspektivet i beaktande. *Open Government Partnership* som även arbetar på såväl nationell och subnationell nivå, är ett exempel, liksom *UNPRPD* (som nämns ovan). Fattigdomsperspektivet har varit centralt i beredning och uppföljning av stöd för ökad förståelse för hur partner arbetar med ett fattigdomsperspektiv och hur det kan stärkas. Som ett exempel kan nämnas dialogen om traditionell rättvisa som Sida lyft med våra partner som arbetar med tillgång till rättvisa – då det ofta är en väg att nå personer som lever i fattigdom. Sida har arbetat med att säkerställa att partner ser betydelsen av att arbeta på flera nivåer samtidigt, dvs både på en global normativ nivå och med verksamhet på region- och landnivå närmare målgruppen. Det bidrar till bättre resultat och verksamhet närmare målgruppen. Partner som endast haft fokus på den normativa nivån har därför fasats ut. Medlems- /nätverksbaserade organisationer och ökad vidareförmedling till tredje part har setts som ett viktigt sätt att komma närmare centrala målgrupper. Grupper som utsätts för diskriminering är centrala målgrupper inom strategin. Många saknar röst och makt och är resurssvaga även när det gäller ekonomiska resurser. Det inkluderar personer som lever med funktionsnedsättning. Den globala fattigdomsanalysen som genomfördes 2020 bekräftar att portföljen är relevant. Utifrån analysen, avser Sida att fortsätta det systematiska arbetet med att tydliggöra det multi-dimensionella fattigdomsperspektivet i beredning och uppföljning och på så sätt säkerställa relevansen.

Jämställdhet och kvinnors rättigheter är integrerat i samtliga strategimål och är även ett mål i sig själv. Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter är en central dialogfråga med partner och Sida har bidragit till att stötta flera av dem i deras arbete med att ta fram planer för jämställdhet. Över 82 procent av volymen har jämställdhetsmarkör vilket är en ökning under strategiperioden och visar på stark jämställdhetsintegrering inom strategiportföljen men även ökning av direkta stöd. Som exempel på direkta stöd kan nämnas kvinnors politiska delaktighet och inflytande; kvinnors organisering och kvinnorätsorganisationer; kvinnliga MR-försvare; kvinnors yttrandefrihet och deltagande online; samt kvinnor inom rättsväsendet.

Flera partner inom strategin arbetar i **konflikt- och postkonfliktmiljöer**, auktoritära och svaga stater. Över 50 procent av insatsvolymen har en konfliktmarkör. Nivån både vad gäller integrering av ett konflikt-perspektiv och direkta insatser har varit mer eller mindre konstant under perioden. Som exempel på direkta stöd kan nämnas tillgång till information i konflikter; barn i konflikt och flyktingsituationer; återintegrering av barnsoldater; samt stöd till kvinnors delaktighet och inflytande i fredsprocesser. Generellt bidrar många insatser till att stävja strukturella och långsiktiga drivkrafter till konflikter genom att till exempel främja respekt för mänskliga rättigheter, stärka institutioner, bekämpa korruption, bidra till regler kring hantering av naturresurser, samt öka deltagande och inflytande av marginaliserade grupper. Genom flera av Sidas partner som arbetar med att ge stöd till MR- och miljöförsvare bidrar insatserna också till att ge stöd till aktörer när konflikter uppstår kring exempelvis land- och naturresurser. Stödet tar sig uttryck bland annat i form av assistans och stöd i relation till rättsprocesser, påverkansarbete och säkerhetsaspekter. Mot bakgrund av den negativa trenden inom mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, har dialogen avseende konfliktkänslighet inklusive hur partner arbetar med fysisk och digital säkerhet varit central under hela strategiperioden.

Förståelsen för kopplingen mänskliga rättigheter och **miljö och klimat** har stärkts under strategiperioden samtidigt som dialogen och antalet insatser med miljömarkör har ökat. Till exempel ges nu genom delegering till strategin för ekonomisk hållbar utveckling stöd till *Rights and Resources Initiative* som direkt stöd till miljö och klimat med specifikt fokus på landrättigheter och försörjningsmöjligheter för urfolk. Detta är ett samarbete även med strategin för globalt utvecklingssamarbete inom hållbar miljö, hållbart klimat och hav, samt hållbart nyttjande av naturresurser. Dessutom har Sida genom stöden till MR-försvare sett en ökning i utsatthet för de som försvarar rättigheter kopplade till miljö, land och naturresurser, och därmed av stödet till dessa, där rättshjälp och stöd i rättsprocesser utgör en del. Det inkluderar till exempel urfolk och etniska minoriteter. Inom strategiportföljen finns också partner som arbetar med företags ansvar i förhållande till exploatering och utnyttjande av naturresurser och som verkar för genomförande av FN:s riktlinjer för företagande och mänskliga rättigheter och driver att det blir en bindande konvention. Det finns även partner som arbetar med rätten till en hälsosam miljö. Inom stödet till lokal demokrati och samarbeten med svenska kommuner är miljöfrågan central. En kartläggning har genomförts för att utifrån nuvarande strategiportfölj identifiera ett antal partner där vi ser potential att stärka dialog, uppföljning och lärande kring miljö och klimat i relation till mänskliga rättigheter. Detta är ett arbete som fortsätter.

2.3 Sveriges roll i strategisammanhanget

Det är inte helt enkelt att få en tydlig bild över finansieringen till det breda området mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Som andel av total ODA, minskade stödet till området

mellan 2011-2017 medan det ökade något, till 26 procent 2018. Det globala stödet till rättssektorn har gått ner med 40 procent sedan 2013.²⁸ Flera av de traditionella givarna har minskat eller fokuserat sitt utvecklingssamarbete. Stödet bedrivs ofta som mer tekniskt än värderingsbaserat.²⁹ Det är färre som aktivt stöder frågor som uppfattas som politiskt känsliga eller kan uppfattas strida mot nationella värderingar och normer. Detta märks även inom FN. Följderna av covid-19 innebär också en risk att långsiktigt stöd till mänskliga rättigheter och demokrati får vänta. Partner rapporterar om givare som inte kunnat fullfölja sitt stöd på grund av andra prioriteringar till följd av pandemin.

Givarbilden har breddats till att inkludera nya stora bilaterala aktörer³⁰ och ett ökat antal privata givare såsom till exempel filantroper. Flera av de nya bilaterala givarna drivs ofta av andra mål och värderingar än traditionella givare. Det går också att se ett ökat intresse från privata givare där det finns de som delar Sveriges värderingar, medan andra står för oklara eller motstridiga värderingar. Sammantaget innebär detta att det finns färre likasinnade givare inom de givarkretsar där Sverige deltar, men även att det finns möjligheter till samarbeten med vissa nya givare. Ett arbete har inletts för att hitta samarbetsmöjligheter med filantroper som delar Sidas värderingar och som ofta kan vara än mer flexibla i sitt stöd. Vid sidan av finansiering så har Sverige en viktig roll i att driva frågor om mänskliga rättigheter och demokrati samt tillämpningen av ett rättighetsperspektiv. Detta har genomförts framför allt inom ramen för strategiportföljens insatser. Mot bakgrund av den utveckling som beskrivits ovan efterfråga många partner i ökad utsträckning svenskt deltagande i centrala sammanhang som stöd för deras frågor. Av kapacitetsskäl har vi inte kunnat svara upp på samtliga förfrågningar utan har fått prioritera från fall till fall.

Sidas finansiering och deltagande ses ofta som en garant både av partner och av andra givare. Under strategiperioden har svenskt stöd mobiliserat resurser från andra aktörer till exempel genom garantin till Media Development Investment Fund. Sida har också möjliggjort ökat stöd genom partnerskapet med USAID om Global Human Rights Initiative samt till Open Government Partnership där Sida tillsammans med andra givare bidragit till en s k ”challenge grant” som sedan matchats av annan givare (Open Society Foundation).

Många givare styr genomförandepartner allt mer mot specifika frågor, och det blir färre givare som bidrar med kärnstöd utifrån partners egen verksamhet och kunskap i enlighet med de internationella principerna för bistånds- och utvecklingseffektivitet. Det innebär inom ramen för genomförandet av strategin, att Sverige ofta är en av få kärnstödgivare som stöttar partners mer långsiktiga organisatoriska utveckling och därmed bidrar till att öka deras möjlighet att bedriva utvecklingseffektiv verksamhet som snabbt och flexibelt ska kunna svara på nya utmaningar och en förändrad situation. Sida har därför en viktig roll i att bidra till partners kapacitetsutveckling, lyfta givarsamordning och plädera för flexibla stödformer i linje med internationella överenskommelser för ökad bistånds- och utvecklingseffektivitet.

I samband med covid-19 framkom det tydligt att det ofta var det flexibla kärnstödet som partner använde för snabbt kunna svara på förändrade och ökade behov. Sidas samarbetspartner hade därmed möjligheter att genomföra nya aktiviteter inom ramen för befintliga avtal.

²⁸ ODI working paper 554, Universal access to basic justice – costing sustainable development goal 16.3, Manuel, Manuel and Desai, April 2019

²⁹ Democracy Abroad – Different European Approaches to Supporting Democracy – a comparative review of democracy support policies of different European states, European Partnership for Democracy, mars 2019, sid. 18.

³⁰ BRIC-länderna men även vissa EU-länder

2.4 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Sida bedriver ett aktivt arbete för att utveckla synergier mellan strategin för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och andra strategier. Konkreta samarbeten har utvecklats inom ramen för en rad insatser och aktörer. Genom delegerade medel till andra strategier har Sida kunnat stärka dialogen kring mänskliga rättigheter och demokrati inom ramen för specifika insatser samt bidra till riktade insatser i Centralamerika. De partner som fick störst volymmässigt stöd genom strategin 2018-2020 var UNICEF och UN Women och här finns nära samarbete med ett flertal andra strategier som stöder dessa aktörer.³¹ Även avseende UNESCO finns ett nära och starkt samarbete inom Team Sweden.

Vad gäller globala strategier så finns ett nära samarbete med jämställdhetsstrategin och strategin för hållbar fred då strategierna innehåller liknande mål. Delegerade medel från jämställdhetsstrategin och ett nära samarbete i uppföljningen av Association for Women's Rights in Development³² med andra strategiägare har stärkt Sidas partnerskap. Samarbete finns även med strategin för hållbar ekonomisk utveckling genom delegerade medel för stöd till Association for Progressive Communications (APC)³³, samt anordnandet av Stockholm Internet Forum.

Ett annat område som identifierats för fördjupning är skärningen miljö/klimat/företagande/mänskliga rättigheter och stöd finns till miljö och miljörättsförsvarare som samfinansieras tillsammans med strategin för hållbar ekonomisk utveckling och strategin för hållbar miljö, klimat och hav.³⁴ En diskussion har initierats mellan de globala strategierna på Sida för en gemensam satsning på miljö och klimat. Synergidiskussioner förs även med strategierna för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället respektive forskningssamarbete liksom diskussioner om synergier och komplementaritet med strategin för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer. Det finns även ett samarbete med Sidas instrument för garantier och katalytisk utvecklingsfinansiering genom stödet och garantin till Media Development Investment Fund³⁵.

Alla Sidas regionala och bilaterala strategier har mål som främjar mänskliga rättigheter, demokrati och/eller rättsstatens principer. Sida har gjort en geografisk kartläggning över vilka länder som strategins partner är verksamma i, vilket är ett viktigt verktyg för att hitta former för ökat och mer strategiskt informationsutbyte och samarbete med de geografiska avdelningarna och utlandsmyndigheter. Sida söker informera och involvera berörda utlandsmyndigheter i relevanta stöd och i nya beredningar och uppmuntrar även partner att ta kontakt med relevanta utlandsmyndigheter. Synergier stärks ytterligare genom formell och informell samordning och koordinering mellan strategier med samma partner. Efter dialog med berörda regionala och bilaterala strategier hanteras ett fåtal insatser inom strategin trots att dessa har ett begränsat globalt mervärde, eftersom dessa stöd bedöms som värdefulla, men på grund av sin känsliga karaktär bättre hanteras på en global nivå.

³¹ UN Women stöds bland annat av strategierna för Afghanistan, Bangladesh, Etiopien, Kosovo, Regional MENA, Uganda, Ukraina med flera. UNICEF stöds bland annat av strategierna för Bolivia, Etiopien, Kambodja, Kenya, Mali, Regionalt MENA, Uganda med flera.

³² Insats 61070104.

³³ Insats 61070135

³⁴ Rights and Resources Initiative (RRI), insats 61055001

³⁵ Insats 61070035

Samarbete med svenska aktörer utnyttjas i genomförandet när det finns en svensk aktör som har relativa fördelar, exempelvis RFSL med starka internationella nätverk. Samarbete pågår även för särskilda områden som stärkande av kulturaktörer genom Kulturrådet.

Avslutningsvis finns det potential att ytterligare utveckla och bygga vidare på synergieffekter mellan såväl strategier som insatser och partner som Sida stödjer. För Afrika kommer denna synergipotential att stärkas markant i och med etablerandet och framtida samarbete med den nya regionala hubben för mänskliga rättigheter och demokrati i Pretoria.

3 Resultatredovisning

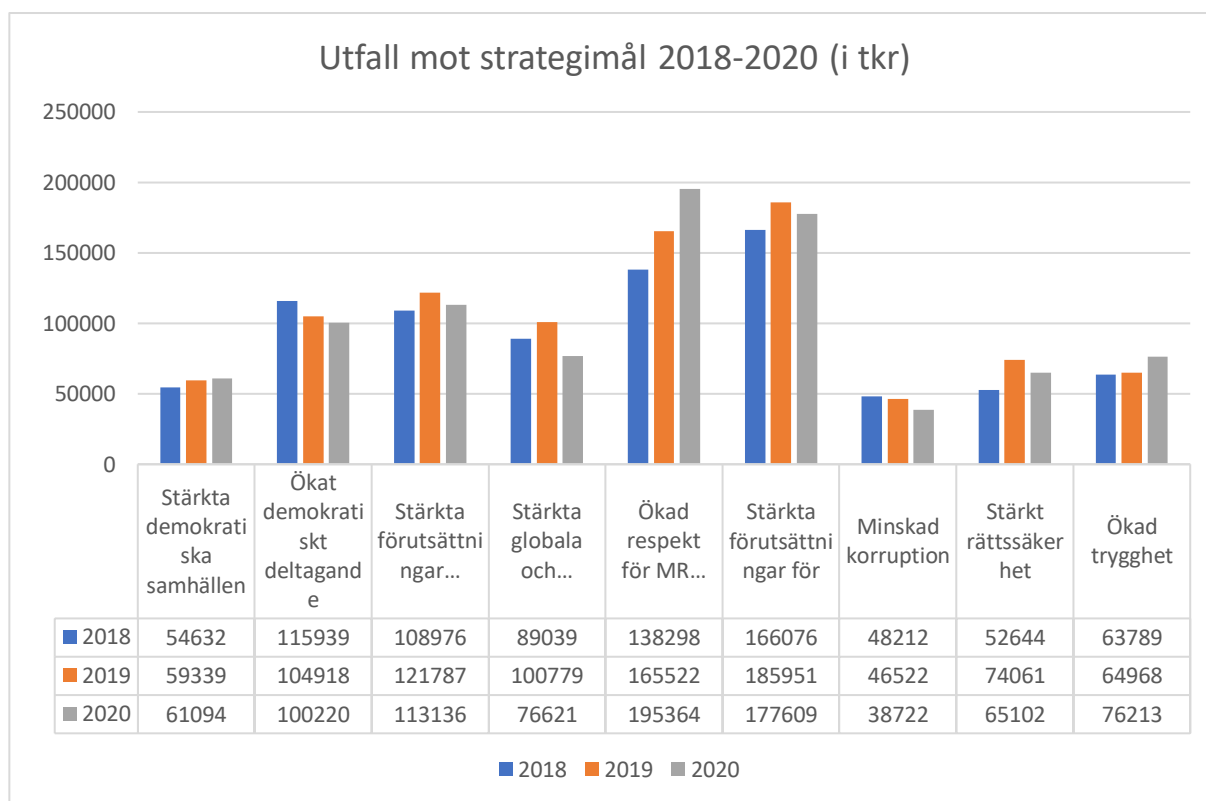
Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Den fortsatt negativa utvecklingen globalt vad gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer innebär liksom tidigare att utvecklingen mot flertalet av strategimålen går i negativ riktning. Samtidigt görs också framsteg inom vissa frågor och geografiska områden. Det är dock tydligt att covid-19-pandemin har negativa konsekvenser för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Sida bedömer att strategin fortsatt är relevant i ljuset av covid-19 och än mer så eftersom vi ser att en redan oroande negativ utveckling vad gäller inte minst det krympande demokratiska utrymmet riskerar att förvärras ytterligare genom drastiska åtgärder som vidtas i syfte att motverka smittspridning och/eller genom andra negativa effekter i samhället som uppstår som en följd av krisen. Bedömningen är att strategin liksom strategiportföljen adresserar dessa utmaningar på ett bra sätt. Strategiportföljen bedöms relevant i sin helhet, med en god sammansättning av aktörer som bidrar till respektive mål och mot den förändringsteori som Sida har utarbetat.

Totalt utbetalades för perioden 2018-2020, drygt 2,66 miljarder kronor. Dessa fördelas mellan de tre stödområdena enligt följande: Lika rättigheter för alla, 1,3 miljarder, Inkluderande demokratiska samhällen, 840 miljoner och Trygghet, rättvisa och ansvar, 530 miljoner. Fördelningen speglar den tyngdpunkt som mänskliga rättigheter med fokus på grupper som utsätts för diskriminering har inom strategin.

Strategimål 6 - kvinnor och flickors rättigheter fick högst finansiell fördelning med 530 miljoner, följt av strategimål 5 - mänskliga rättigheter med fokus på grupper som utsätts för diskriminering med 500 miljoner och strategimål 3 yttrandefrihet med 340 miljoner.

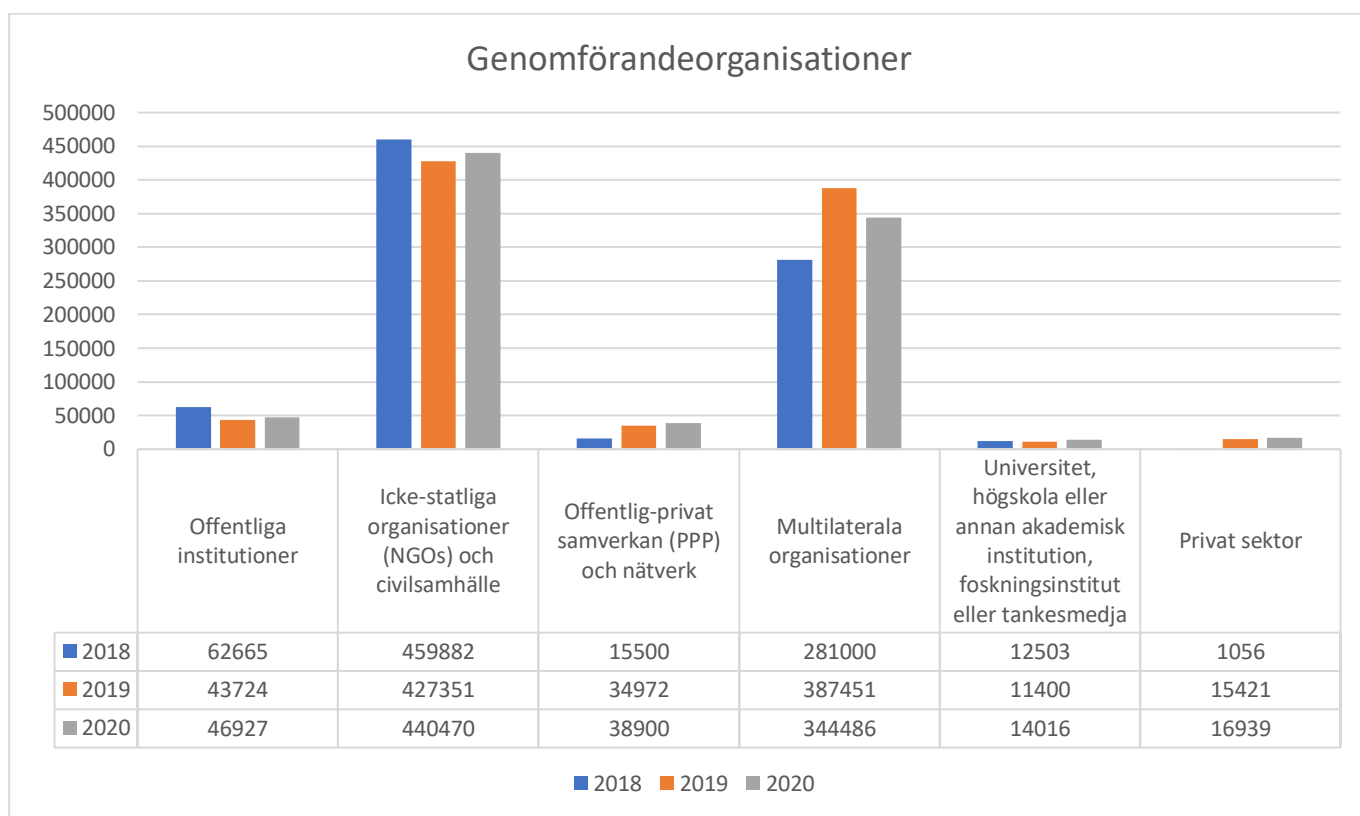
En större balans mellan strategimålen har eftersträfvats. Under strategiperioden har beslut tagits om stöd till fyra³⁶ nya partner och två delegeringar³⁷ men framför allt om ökat stöd till pågående insatser för de mål och områden som identifierats i behov av ökat stöd. Under 2021 avser Sida att fortsätta det arbete som inletts med att identifiera nya partner för två strategimål (mål 1 och 8) där portföljen är förhållandevis begränsad och kan stärkas ytterligare. Givet val av insats kan dessa även bidra till att stärka strategimål 7 då det finns starka kopplingar mellan dessa mål. För dessa mål gör Sida därför bedömningen att portföljen är delvis relevant och markerar dessa som gula, d.v.s. de insatser som finns inom respektive portfölj bedöms som relevanta för att leverera mot respektive strategimål. Däremot finns det behov av att göra mer eller inkludera centrala aspekter som i dagsläget saknas i respektive portfölj. Samtidigt har arbetet med att fasa ut insatser som inte är relevanta för genomförandet av strategin fortsatt.

Uppgifterna ovan bygger på en uppskattning av hur varje insats bidrar till respektive strategimål och bör därför ses som ungefärliga. De flesta insatser bidrar till fler mål än vad som registreras i det finansiella systemet från vilket dessa siffror är hämtade. Registrering av koppling till visst mål görs då bidraget bedöms som substantiellt och där detta framgår tydligt i resultatramverk och rapportering.

Av totalt utbetalat belopp 2018-2020 kanaliserades drygt 1 miljard kronor via multilaterala aktörer och drygt 1,3 miljarder kronor via civila samhället. Andelen via multilateraler har ökat under strategiperioden bland annat till följd av två nya partner som fyller centrala behov i strategiportföljen men även till följd av ökat stöd till befintliga partner. Samtidigt bedömer Sida att stödet till civilsamhällsorganisationer är ett av strategins mervärden. Det bidrar också till den övergripande målsättningen att öka det demokratiska utrymmet. Inom ramen för detta är flexibelt stöd och kapacitetsutveckling centralt. Under strategiperioden har andelen flexibelt stöd i form av kärnstöd och programstöd ökat.

³⁶ Statens Kulturråd, Open Government Partnership, UNPRPD, OHCHR

³⁷ Rights and Resources Initiative and UNV for young professionals with disabilities

Mellan 2018-2021 har 85 miljoner delegerats från strategin till verksamhet i Centralamerika. Insatserna bidrar framför allt till strategimål 5, 8 och 9 med fokus på mänskliga rättigheter och MR-försvare. Kvinnors och flickors rättigheter samt mänskliga rättigheter kopplade till miljö och naturresurser är prioriterade frågor. Flertalet insatser bidrar även till att stärka det interamerikanska systemet för mänskliga rättigheter. Med en ny regional strategi för Latinamerika 2021-2025 är delegering inte längre aktuell. För 2021 görs en begränsad delegering för att säkerställa en smidig övergång och fortsatt genomförande av insatserna.

Partner inom strategiportföljen är vana att svara upp mot löpande och föränderliga utmaningar för de mänskliga rättigheterna. Det gäller såväl internationella civilsamhällesorganisationer som multi-aktörer. Partner har också varit snabba på att svara upp mot den förändrade situationen föranledd av covid-19. Det gäller till exempel dokumentation och påverkansarbete för att belysa särskilda utmaningar för olika aspekter av mänskliga rättigheter som följts i spåren av corona och framtagande av trackers för att följa utvecklingen av detta; aktiviteter för att belysa och förhindra falsk information och skapa databas och plattformar för korrekt information om corona och förebyggande åtgärder; påverkansarbete för att öka transparensen hos olika video/konferensplattformar, som har fått en avgörande roll under corona; stöd till journalister och medier som rapporterar om corona; ökad vidareförmedling till medieaktörer; samt information och stöd till särskilda grupper som utsätts för diskriminering som på olika sätt drabbas hårdare av covid-19, dvs personer med funktionsnedsättning, kvinnor, barn, hbtqi-personer, journalister och MR-försvare.

Den flexibilitet som Sidas stöd ger genom kärnstöd möjliggör för partner att anpassa sin verksamhet inom ramen för nuvarande avtal. Sida noterar att de flesta partner, där så är möjligt, ställer om till digitala möten och utbildningar och anpassar sin verksamhet till delvis nya men framför allt ökade

behov. Ett exempel på detta är *Access Now* som lyckades genomföra sin årliga konferens RightsCon digitalt. I konferensen deltog drygt 7 800 personer från 158 länder, vilket var mer än dubbelt så många som året innan då konferensen hölls på plats i Tunisien. Flera partner rapporterar att det är just kärnstödet som de har använt för att anpassa sig till nya eller ökade behov föranledda av covid-19. Mot denna bakgrund så har behovet att göra förändringar i portföljen varit begränsat. Endast ett fåtal partner har informerat om att de inte kan göra av med medel. Ökat stöd eller omfördelning av stöd har beslutats till ett antal civilsamhällesorganisationer som arbetar med yttrandefrihet och MR-försvarare. Likaså har Sida ökat stödet till FN-organisationer som arbetar med särskilt utsatta grupper som journalister, kvinnor och barn.

Den negativa kontextuella utvecklingen innebär att flera insatser handlar om att reagera mot ett krympande demokratiskt utrymme, bibehålla status quo och försvara rättigheter som riskeras att kränkas snarare än att bidra till förbättringar. I flera av de länder där Sidas partner är verksamma har organisationer i det civila samhället och medieaktörer svårigheter att verka, vilket bland annat har gjort det svårare för dem att ta emot extern finansiering. Det har lett till både förseningar och alternativa lösningar på medelsöverföring från Sidas partner i tredje led. Det finns också fall där Sidas partner fått lämna kontexter och söka alternativa vägar till stöd. Trots detta är utvecklingen inom portföljens insatser i stort positiv och bedömningen är att det är sannolikt att majoriteten av insatser kommer att nå uppsatta mål.

Flertalet samarbetspartner inom strategin arbetar normativt på global nivå för ökat genomslag för mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet. De når också ut och har verksamhet på regional, nationell och lokal nivå. Mot den bakgrunden levereras resultat på både global och nationell nivå. Resultaten bidrar också direkt till genomförandet av Agenda 2030 med ett särskilt fokus på de globala hållbarhetsmålen 5, 10 och 16.

Strategimålen är delvis överlappande och ett och samma resultat skulle kunna rapporteras under flera mål. Flertalet partner bidrar också till flera strategimål. De resultat som presenteras nedan är exempel på resultat och ger inte en fullständig bild av de resultat som rapporterats under perioden. Valda resultat försöker spegla en balans mellan globala resultat och resultat på landnivå samtidigt som det finns resultatexempel kopplade till de olika perspektiven.

Förutom insatsspecifika resultat som redovisas har Sida inom ramen för strategin bedrivit strategisk normativ dialog med sina partner. Det gäller inte minst FN-dialogen som Sida ofta genomfört inom ramen för Team Sweden. Som ett exempel kan nämnas dialogen med UN Women om att stärka arbetet med *Leave No One Behind*. Detta har resulterat i att frågan särskilt belystes i UN Women's halvtidsöversyn av programmet samt att landkontor som söker finansiering inom programmet numera behöver redogöra för hur planerade aktiviteter inkluderar de mest utsatta och marginaliserade³⁸. En ansats till bättre rapportering kring detta syns i den senaste årsrapporten. Dialogen med UNDEF har bland annat lett till stärkta förutsättningar för långsiktighet av insatserna då man möjliggjort fleråriga stöd. Dialogen med UNICEF har lett till ett mer aktivt givarkoordinerat påverkansarbete om behovet av att stärka systembaserat barnskyddsarbete och breddad finansiering av skydd för barn. Som ett resultat av dialogen med Sida har Unesco formulerat synergimål mellan kommunikations- och kultursektorn vilket har fått Unesco att bedriva en mer integrerad verksamhet som kan leda till mer långsiktiga resultat. Sidas dialog har även lett till att konstnärlig frihet antagits som en prioritering för

³⁸ 61070098, Mid-term review of the Strategic Partnership Framework 2017–2020 (SPF II) between Sweden (represented by the Swedish International Development Agency) and the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women): dokumentnummer 020427/19.

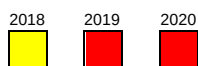
Unesco:s program och blivit en del av uppföljningsramverket för konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.

Sidas bidrag per stödområde och mål

Stödområde 1: Inkluderande demokratiska samhällen

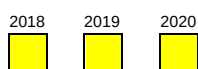
Mål 1. Stärkta demokratiska principer, processer och samhällsstyrning för oberoende, rättssäkra och transparenta samhällen

Strategimål

Enligt forskningsinstitutet Varieties of Democracy fortsätter demokratinivån i världen att gå bakåt såväl 2019 som under första delen av 2020.³⁹ Rapporter om överanvändandet av undantagstillstånd och begränsningar av mediafrihet riskerar leda till att pandemin stänger ner viktiga delar av demokratin.⁴⁰ Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt och därmed bör stå kvar som röd.

Portfölj

Stöd ges inom området till att stärka offentlig förvaltning och samhällets institutioner på olika nivåer för ökat genomslag för demokratiska principer. Detta görs genom påverkansarbete, kapacitetsutveckling, erfarenhetsutbyten och nätverkande. 13 insatser bidrar till målet med totalt drygt 61 miljoner kronor. Av dessa är det ett fåtal organisationer som har detta som sin kärnverksamhet; Inter Parliamentary Union, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, Open Government Partnership, medan andra stöd mer indirekt eller delvis bidrar till målet; *UN Women*, *UNESCO*, *UNICEF* och *IDLO*. Det finansiella stödet till dessa ökade under 2020 som ett led i att stärka måluppfyllelsen.

Den nya samarbetspartnern *Open Government Partnership*, *OGP*, har under pandemin lanserat en kampanj, *Open Response + Open Recovery*, med anledning av regeringars reaktion på pandemin och de stora stimulanspaket som sju satts för att rädda ekonomierna. Tillsammans med aktiva medlemsländer har OGP utvecklat en vägledning som samlat mer än 350 goda exempel på hur regeringar kan använda transparenta och inkluderande mekanismer för att möta de utmaningar pandemin orsakar.⁴¹

Även *Internationellt Centrum för Lokal Demokrati (ICLD)* har arbetat med att ställa om sin verksamhet för att bättre svara mot pandemins effekter på lokal demokratisk utveckling.⁴² Under 2020 genomfördes ICLD:s första helt digitala internationella kurs, med fokus på rättighetsperspektivet inom lokal samhällsstyrning. Deltagarna är kommunalpolitiker, kommunala tjänstepersoner samt NGO-representanter som arbetar med förändringsprojekt inom bland annat utsatta barns rättigheter,

³⁹ Democracy facing global challenges – V-DEM årsrapport 2019, Maj 2019, s. 13

⁴⁰ An Update on Pandemic Backsliding: Democracy Four Months After the Beginning of the Covid-19 Pandemic – V-DEM Policy brief, Juni 2020.

⁴¹ 12572, E-post, dokumentnummer 031328/20; 2020-07-15

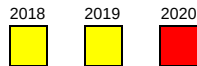
⁴² 61070063, Rapport till Sida om resultat 2020 i relation till Covidomställning, dokumentnummer 032129/20, 2020-09-15

medborgarbudget, arbetsmarknadsåtgärder för personer med funktionsnedsättning, anti-korruption och ungdomsinflytande. Kursen samlade ett tjugotal deltagare från fyra länder, på nio olika platser. ICLD rapporterar att de ser positiva tecken på ökad kunskap och medvetenhet hos deltagarna. Samtidigt har organisationens verksamhet begränsats avsevärt på grund av pandemin och flera planerade aktiviteter har inte kunnat genomföras, vilket bedöms ha negativ inverkan på planerade resultat.⁴³

Då bedömningen är att portföljen inte är tillräcklig och att den finansiella fördelningen till detta mål är låg avser Sida att öka portföljen med ytterligare en partner.

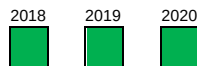
Mål 2 Ökat demokratiskt deltagande och inflytande

Strategimål

Forskning och erfarenheter visar ett minskat demokratiskt utrymme och inskränkningar i de mänskliga rättig- och friheterna som organisations-, mötes-, åsikts- och yttrandefrihet. Detta är friheter som är väsentliga för ett demokratiskt deltagande och inflytande. Knappt 35 procent av världens befolkning bor i länder vars regeringar är eller blir alltmer auktoritära, enligt Varieties for Democracy⁴⁴. Under pandemin har 90 regeringar infört undantagstillstånd med påföljande diskriminering och kränkningar samt inskränkt mediefriheten och rätten till information. Därtill har val i drygt 70 stater över hela världen skjutits upp på grund av covid-19. Knappt hälften av dessa rör val och folkomröstningar på nationell nivå⁴⁵. Kvaliteten i genomförandet av allmänna val påverkas negativt av inskränkningarna, ett påtagligt trendbrott. Graden av fria och rättvisa val minskade i fler stater än vad den ökade under 2019. Dittills hade allmänna val genomförts åtminstone formellt korrekt även i vissa stater där demokratiutvecklingen backar.⁴⁶ Mot denna bakgrund bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet går bakåt och har därför ändrat från gult till rött sedan rapportering i mars 2020.

Portfölj

2020 är det 28 insatser om totalt drygt 100 miljoner kronor som bidrar till strategimålet med stöd som syftar till stärkt kapacitet av ansvarstagare för stärkta och säkra mekanismer, förutsättningar och mötesplatser för deltagande och inflytande i demokratiska processer samt till rättighetsbärares kapacitet och möjlighet att delta i, driva och ha inflytande i dessa. Detta kopplar an till att motverka det krympande demokratiska utrymmet. Portföljen har en bred ansats och inkluderar grupper som marginaliseras och utsätts för diskriminering. T.ex. har Sida i ett antal länder bidragit till att stärka hbtqi-personers deltagande och inflytande. Flera partner arbetar även för att stärka ungdomars delaktighet. Genom *UN Women* stöds bland annat kvinnors politiska deltagande och inflytande, både deras kapacitet att rösta och att ställa upp som kandidater i val. *UN Women* ansvarar även för SDG indikator 5.5.1b om kvinnors representation i lokala styren där man hittills samlat in data för 133 länder.⁴⁷ Mot ovan bakgrund bedömer Sida portföljen som relevant.

Inter-Parliamentary Union, (IPU), arbetar för att stärka ungas deltagande i politiskt beslutsfattande. 2019 genomfördes påverkansarbete, riktat arbete till parlament för att öka deras engagemang att nå

⁴³ 61070063, Uppdaterad verksamhetsplan 2020, ICLD, dokumentnummer 032355/20

⁴⁴ <https://www.v-dem.net/en/>

⁴⁵ <https://www.idea.int/news-media/multimedia-reports/global-overview-covid-19-impact-elections>

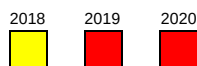
⁴⁶ Democracy Facing Global Challenges: Variety of Democracy Institute Annual Democracy Report 2019, s 5, 17 -18, och 20

⁴⁷ 61070098, Third progress report on UN women Strategic Partnership Framework II 2017-2020, sid. 10, dokumentnummer 022765/20

unga parlamentariker samt kapacitetsutveckling av unga parlamentariker. IPU tog fram, testade och genomförde en pilotutbildning inriktad på ledarskap och kommunikation för mer än 100 unga parlamentariker.⁴⁸ De senaste åren har IPU aktivt främjat en ökad andel parlamentariker under 30 år i världens parlament. IPU:s rekommendationer för hur man bäst kan stärka ungas deltagande ledde till exempel till lagreform i Nigeria som möjliggjorde en ökad andel unga kandidater och valda unga parlamentariker i valet 2019 i jämförelse med valet 2015.⁴⁹

Mål 3 Stärkta förutsättningar för yttrandefrihet

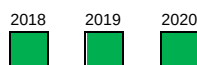
Strategimål

Article 19 rapporterade i december 2019 att respekten för yttrandefriheten inte har varit så låg som nu under de senaste tio åren, samt att framsteg som gjordes 2008 – 2013 har eroderats de senaste fem åren. 5,5 miljarder människor lever i länder där yttrandefriheten blir mer och mer begränsad.⁵⁰ Denna trend har ytterligare förstärks under pandemin; regeringar har infört restriktioner och begränsningar i rörelsefriheten och vissa har sedan använt dessa som en ursäkt för att inskränka demokratiska aktiviteter och tysta kritiska röster.⁵¹ Regeringar har fortsatt att stänga ned internet i vissa länder, trots de negativa konsekvenser detta får för informationsfriheten och inte minst information om covid-19.

Sedan början av mars, som en effekt av covid-19, har oberoende nyhetswebbplatser sett ett ökat antal besökare i intervallet 50-60 procent och deras sociala medier når mellan 130 och 230 procent fler än tidigare mätningar. En del ser till och med en ökning upp till 360 procent på sociala medier. Även webbplatser som är blockerade av regimer har sett en markant ökning av besökare: människor är så angelägna om att hitta oberoende information att de hittar sätt att kringgå dessa blockeringar.⁵² Rapporteringen visar också på ökat antal fängslade och dödade journalister i jämförelse med tidigare år, samtidigt som ansvarsutkrävande för dessa brott endast sker i ytterst få fall.⁵³ Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Portfölj

25 insatser bidrar till målet om totalt 112 miljoner kronor. Stöd har getts till fria och oberoende medier och journalistik, till konstnärlig yttrandefrihet och kulturell mångfald, till ett fritt, öppet och säkert internet, samt motverkandet av desinformation. Det omfattar både att stärka det civila samhällets samarbete, kapacitet och förutsättningar att nyttja sin yttrande- och informationsfrihet, liksom ansvarstagarnas kapacitet att uppfylla sina skyldigheter i enlighet med mänskliga rättigheter samt andra internationella standard och åtaganden. Partner i den här portföljen har varit mycket snabba på att ställa om och svara upp mot den förändrade situationen föranledd av covid-19, så som aktiviteter för att belysa och förhindra falsk information, skapa databaser och plattformar för korrekt information

⁴⁸ Report on the implementation of the 2019-2021 agreement between Sida and IPU, June 2020, sid 45-46, dokumentnummer 029870/20.

⁴⁹ Ibid, sid 6.

⁵⁰ Article 19, Global expression report 2018/2019, Introduction, December 2019

⁵¹ Global democracy and Covid-19: upgrading international support <https://www.democracyendowment.eu/en/news/1741-global-democracy-and-covid-19-upgrading-international-support.html>

⁵² Mail rapportering IMS 2020-04-29

⁵³ Article 19, Global expression report 2018/2019, Introduction, December 2019

om covid-19 och förebyggande åtgärder, stöd till journalister och medier som rapporterar om pandemin, samt ökad vidareförmedling till medieaktörer.

Internews har genom sina Sida-finansierade program arbetat med 38 informationsleverantörer (medier, journalisminitiativ, CSO: er) som sysselsätter över 500 journalister, informationsaktivister och supportpersonal i sju länder i MENA, Afrika och Asien. Mellan början av mars till slutet av april hade de skrivit och sänt över 1 700 stycken artiklar/radioprogram/TV-inslag/videor etc. med relevant information om covid-19 som har nått ca 6,6 miljoner personer i konfliktområden och repressiva stater.⁵⁴ Internews har också skapat en webbplats med information till journalister samt guider som tillhandahåller verktyg för rapportering om pandemin, inklusive hantering av felaktig information, hur man rapporterar och håller social distans, samt arbete med att nå ut med information till flyktinggrupper.⁵⁵

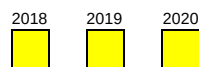
Som en del i att stärka kulturområdet har beslut om insats till Statens kulturråd fattats. Förutom att det i praktiken innebär att Kulturrådet kommer att överta ett par insatser från Sida⁵⁶ kommer det i förlängningen innebära en ökning av både antalet partner och volym.

Sida har genomfört en översyn av portföljen som bedöms som relevant i relation till strategimålet.

Stödområde 2: Lika rättigheter för alla

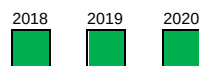
Mål 4 Stärkta globala och regionala processer och system för åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Strategimål

Det internationella ramverket för mänskliga rättigheter utvecklas ständigt. Som ett exempel har FN:s konventionskommittéer tagit ett steg framåt vad gäller att försvara hbtqi-personers rättigheter. Samtidigt finns ett fortsatt ifrågasättande av både internationella och regionala system och mekanismer som underminerar deras skydd av de mänskliga rättigheterna. Även om internationella och regionala system för mänskliga rättigheter varit aktiva i påverkansarbete och i att lyfta mänskliga rättigheter i ljuset av pandemin så har situationen samtidigt inneburit att centrala överläggningar inte har kunnat äga rum som planerat. Finansiering av de globala och regionala systemen för mänskliga rättigheter är fortsatt en utmaning. Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet delvis har gått bakåt under strategiperioden.

Portfölj

2020 är det 18 insatser som bidrar till detta mål om drygt 76 miljoner kronor. Insatser inom detta mål bidrar till att stärka internationella och regionala institutioner och systems kapacitet och genomslag inte minst vad gäller grupper som utsätts för diskriminering och inom områden där internationell och regional lagstiftning är svag eller saknas. Det senare gäller tex i förhållande till företagande, inklusive ICT och mänskliga rättigheter samt anti-terrorism och

⁵⁴ Internews Mailrapportering om covid-19 relaterade insatser 2020-04-299

⁵⁵ <https://internview.org/covid-19/journalists>

⁵⁶ Freemuse insats 61070139 och ICORN insats 61070068

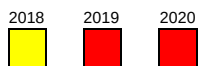
mänskliga rättigheter. Samarbete sker nära konventionskommittéer och specialrapportörer. Flera aktörer bidrar också till att stödja ett säkert och effektivt deltagande av civila samhället i internationella och regionala system för mänskliga rättigheter som tex MR-rådet och UPR-processer. 2020 beslutades om stöd till ny partner - kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, OHCHR, som utgör ryggraden för det internationella MR-systemet, för att öka deras möjlighet till att snabbt svara mot ökade MR-behov och att ta fram överskådlig information om MR-situationen inte minst för grupper som utsätts för diskriminering. Partner inom detta mål innefattar både multilaterala organisationer och internationella MR-organisationer. Merparten av medel kanaliseras via FN för detta mål då de i flera fall ansvarar för specifika rättigheter och konventioner. Dessutom finansieras både FN och Världsbankens arbete med att integrera mänskliga rättigheter i sin respektive verksamhet. Mot ovan bakgrund bedömer Sida portföljen som relevant.

Stödet till *arbetsgruppen för mänskliga rättigheter under FN:s utvecklingsgrupp*, har bidragit till att stärka tillämpningen av mänskliga rättigheter inom ramen för Agenda 2030 och generalsekreterarens initiativ ”Human Rights up Front” både normativt och systemövergripande på policynivå och operativt på landnivå. Genom kapacitetsutveckling, framtagande av riktlinjer och policys samt rekrytering av MR-rådgivare till FN:s landteam har man bidragit till att stärka FN:s tekniska kapacitet för att förstärka integreringen av mänskliga rättigheter i FN:s program och aktiviteter på landnivå, inklusive i responser med anledning av covid-19.⁵⁷ Sida bedömer stödet som ett strategiskt sätt att stödja MR-frågorna i FN-reformen och FN:s kontor för mänskliga rättigheters närvaro i fält och som ett komplement till kärnstöd och bilaterala stöd.

Parliamentarians for Global Action, (PGA), har fortsatt sitt påverkansarbete för länder att gå med i, men även förhindra länder från att lämna, Romstadgan för den Internationella brottmålsdomstolen, ICC. Under 2019 arbetade PGA framgångsrikt med att föra bland annat Kiribati och Ukraina närmare en ratificering av Romstadgan. PGA arbetade även intensivt emot det starka motstånd mot ICC som har manifesterats under senare år. Denna negativa trend har föranlett en anpassning av PGA:s arbete bl.a. för att omprioritera de strategier som används för påverkansarbete när det politiska klimatet i ett land plötsligt förändras. PGA har deltagit aktivt i arbetet för att öka ICC:s genomförande och effektivitet. Under 2019 har PGA även arbetat med att stödja antagande av lagstiftning för nationellt genomförande av Romstadgan bl.a. i Ecuador, Paraguay, Centralafrikanska republiken och Gambia.⁵⁸

Mål 5 Ökad respekt för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på de som utsätts för diskriminering

Strategimål

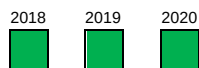
Trots begränsade framsteg vad gäller lagstiftning och policy, har utmaningarna förstärkts och situationen förvärrats inte minst för marginaliserade och utsatta grupper. Det gäller främst

⁵⁷ 61050085, Mailkorrespondens ”Uppdaterad information om finansiell status för fonden”, 2020-09-07; dokumentnummer 031108/20.

⁵⁸ 61070133, PGA Annual report 2019 Mobilizing legislators as champions for human rights, democracy and peace, s. 35-38, dokumentnummer 006313/20

kulturella, religiösa och etniska minoriteter, urfolk, barn, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer. Dessa grupper drabbas också hårdast av klimatförändringarna och effekterna av pandemin.⁵⁹⁶⁰ Mot denna bakgrund bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Portfölj

33 insatser bidrar till målet som omfattar totalt 195 miljoner kronor för 2020. Insatserna bidrar till målet genom normativt arbete och påverkansarbete på global, regional och nationell nivå samt organisations- och kapacitetsutveckling på regional och nationell nivå både för ansvarstagare och rättighetsbärare. Inom ramen för strategimålet ges riktat stöd till grupper som t.ex. personer med funktionsnedsättning, hbtqi-personer, urfolk, minoriteter, flyktingar och barn. Under perioden 2018-2020 har portföljen utökats vad gäller stöd till rättigheter för personer med funktionsnedsättning, genom stöd till *UN Partnership on the Rights of Persons with Disabilities* samt till *UN Volunteers Talent Programme for Young Professionals with disabilities*. Båda stöden avser att bidra till att ytterligare stärka genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s strategi för integrering av funktionshinderperspektivet som är ett svar på den utmaning man sett inom Agenda 2030 för att nå personer med funktionsnedsättning. Även stödet till hbtqi-personer ökade finansiellt via befintliga partner, givet fortsatt utmanande kontext. Detsamma gäller stödet för barns rättigheter. Flera av Sidas partner är också i framkanten vad gäller att arbeta med intersektionalitet vilket stärker deras kapacitet att nå personer som utsätts för multipel diskriminering som är av stor betydelse för att ”inte lämna någon utanför” enligt Agenda 2030.

Målet hade 2020 högst andel finansiering inom strategin vilket speglar det särskilda fokus på grupper som utsätts för diskriminering föranlett av covid-19. Samtliga partner har varit snabba på att anpassa sin verksamhet och har stärkt sitt påverkansarbete och stöd för att säkerställa att utsatta gruppers rättigheter och möjlighet till deltagande belyses och tas i beaktande inom ramen för covid-19. Som ett exempel kan nämnas att *International Disability Alliance* verkat för att personer med funktionsnedsättning och deras behov tas i beaktande i utformande av covid-19-responser och att information om hur man skyddar sig från covid-19 finns tillgänglig på de olika sätt som människor med olika funktionsnedsättningar kräver. Sida bedömer att portföljen är relevant.

UNICEF:s arbete för skydd av barn mot våld och exploatering 2019 bidrog bland annat till att 2,7 miljoner flickor och pojkar som utsatts för våld fått stöd via sjukvårdsinsatser, socialtjänst och rättsväsende; att 21,7 miljoner nyfödda barn registrerats och att 19,3 miljoner barn har fått födelsebevis; att 3,3 miljoner barn och kvinnor har tagit del av stödsatser för att motverka könsbaserat våld; att 5,7 miljoner flickor har nåtts av insatser för att förebygga barnäktenskap eller för att stödja flickor som utsatts; att 3,7 miljoner barn i humanitära katastrofer har fått psykosocialt stöd; samt att 1,7 miljoner barn på flykt har fått skydd.⁶¹ Som en följd av pandemin driver UNICEF att barn rättigheter och skydd av barn integreras i responser och

⁵⁹ IWGIA – The Indigenous World Report 2020; s 9-11

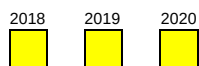
⁶⁰ E/C 12/2020/1, UN Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Statement on the corona virus disease (covid-19) pandemic on economic, social and cultural rights, 17 april 2020

⁶¹ 13066, UNICEF Global Annual Results Report 2019, Goal Area 3, Every child is protected from violence and exploitation, s. 3-5, dokumentnummer 031929/20.

långsiktiga återhämtningsinsatser.

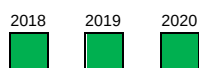
Mål 6 Stärkta förutsättningar för kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, egenmakt och jämställdhet

Strategimål

Kvinnor och flickor är fortsatt utsatta men det sker även en positiv utveckling i vissa länder och inom vissa frågor. Däremot är våld mot kvinnor, kvinnors åtnjutande av medborgerliga och politiska rättigheter och möjlighet att delta i politiska processer samt SRHR områden där utvecklingen går i fel riktning, vilket accentueras av värdekonservativa strömningar som förespråkar könsstereotypa normer och värderingar. Denna trend sammanfaller med ett krympande demokratiskt utrymme,⁶² som bidrar till att undergräva kvinnors och flickors egenmakt och aktörskap samt kvinnliga försvarare av mänskliga rättigheter och kvinnoorganisationernas möjlighet att verka. Covid-19 har inneburit att dessa utmaningar har tilltagit ytterligare. Våld mot kvinnor har ökat samtidigt som tillgången till SRHR-vård har minskat till följd av pandemin. Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet har gått delvis bakåt.

Portfölj

26 insatser som omfattar totalt 177 miljoner kronor 2020 bidrar till målet. Jämställdhetsportföljen har en god sammansättning av partner varav flera nätverk som bedöms ha ett stort genomslag. Stöd går till flera globala aktörer som arbetar för kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter, jämställdhet, kvinnors organisering, deltagande och inflytande i olika processer och inom olika områden. Det inkluderar till exempel kvinnors tillgång till internet men även arbete mot våld mot kvinnor både på nätet och utanför. Sett under hela perioden 2018-2020 har målet högst andel finansiering inom strategin. Inom portföljen finns dels ett antal partner som arbetar direkt och uteslutande med jämställdhet och kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter, dels ett stort antal partner som har program för kvinnors rättigheter och jämställdhet inom ramen för sin specifika tematik, dvs integrerat inom ramen för strategins övriga mål. Arbetet med att stärka integrering av jämställdhet i övrig portfölj är omfattande och fortgår.

Partner har anpassat sin verksamhet till covid-19 och ställt om till digitala utbildningar och möten där så är möjligt. Till exempel har *Women Learning Partnership* erbjudit stöd och utbildning i säkerhet på nätet för sina medlemmar.

UN Women bedriver kapacitetsutveckling av kvinnliga ledare, kandidater och valda politiker på nationell och lokal nivå samt möjliggör nätverkande genom utbildning i politiskt ledarskap. De arbetar även mot våld mot kvinnor i val. UN Women stöder ett stort antal länder i jämställdhetsarbete och relaterade reformer. 2019 ledde det till reformer i 8 länder; till exempel till att Kap Verde och Guinea antog jämställdhetslagar samt att valmyndigheterna i Elfenbenskusten och i Zimbabwe tog fram jämställdhetspolicys och strategier. Till följd av covid-19 har UN Women ställt om delar av sin

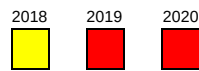
⁶² Democracy Facing Global Challenges, V-DEM Annual Democracy Report 2019, s. 14.

kapacitetsutveckling till digitala utbildningar⁶³. Dessutom stärker man stödet till lokala kvinnorättsorganisationer och grupper för ökad mobilisering och information om hur man kan skydda sig mot covid-19, med fokus på särskilt utsatt kvinnor inte minst i konfliktområden⁶⁴.

Stödområde 3: Trygghet, rättvisa och ansvar

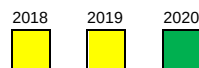
Mål 7 Minskad korruption samt ökad transparens och ansvarstagande

Strategimål

Ställningstagandet från strategirapportering 2019 står sig alltså: korruption är ett svårämne område men de indikatorer som finns visar att korruptionen inte tycks avta i världen. Transparency Internationals index *Corruption Perceptions Index* visar i likhet med föregående år att mer än två tredjedelar av världens länder inte når över 50 poäng av 100 (där 0 är väldigt korrupt och 100 i det närmaste fritt från korruption). Snittet ligger på 43 poäng, vilket är samma poäng som föregående år.⁶⁵ Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet är fortsatt negativ och går bakåt.

Portfölj

13 insatser bidrar till målet som omfattar totalt 39 miljoner kronor. Av dessa är det 5 insatser som har ett mer substantiellt bidrag. Inom portföljen finns insatser som bidrar till stärkt kapacitet hos civila samhället och oberoende media att förebygga och utkräva ansvar och öppenhet och insyn i förhållande till korruption. Det finns även insatser som bidrar till att stärka kapaciteten hos statens institutioner, inklusive lagstiftande församlingar liksom att öka samarbetet mellan stat, civila samhället och privata sektorn i kampen mot korruption.

Under 2019 stärktes portföljen med stöd till *Open Government Partnership* och under 2020 förnyades stödet till *Integrity Action*. Därmed stöder Sida antikorrupsionsarbete på både global, nationell och lokal nivå, och stödet går till såväl ansvarstagare som rättighetsbärare, inklusive civila samhället och statliga aktörer. Sidas bedömning är att portföljen är relevant. Sida planerar samtidigt för fortsatt förstärkning av strategimål 1 och 8 som båda har stark koppling även till detta mål.

Transparency International, (TI), har genom mobila s k Advocacy and Legal Advice Centers tillhandahållit avgiftsfri och konfidentiellt juriststöd till offer för korruption i 58 länder. Denna verksamhet har ökat under det gångna året och TI har satsat ytterligare på att nå områden som är svåra att nå från de vanligaste allmänna färdvägarna. Vidare är TI fortsatt en av de ledande producenterna av korruptionsdata. Ett upplevelsebaserat index, *Global Corruption Barometer*, genomförs med regelbundenhet i världens olika regioner. Senaste mätningen i Mellanöstern och Nordafrika inkluderade för första gången specifika frågor för att förstå korruptionens påverkan på kvinnor och utveckla kunskapen om s k sextortion där sexuella tjänster snarare än pengar är korruptionsvaluta.⁶⁶

⁶³ 61070098, Third progress report on UN women Strategic Partnership Framework II 2017-2020, sid. 3-4, dokumentnummer 022765/20

⁶⁴ 61070098, Statement on revised work plan and budget 2020, sid 2, dokumentnummer 018992/20.

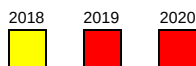
⁶⁵ Transparency International, Corruption Perception Index 2020

⁶⁶ Transparency International Annual report 2018, s 4, dokumentnummer 010720/19

Genom *Open Government Partnership* har 31 länder eller regioner tillsammans med civila samhället diskuterat fram handlingsplaner för ökat medborgerligt deltagande med omkring 289 åtaganden. De vanligast förekommande åtagandena rör marginaliserade grupper, rättvisa och jämställdhet. 85 procent av 2019 års handlingsplaner syftar till att åtgärda brister som identifierats i den lokala eller nationella styrningen.⁶⁷

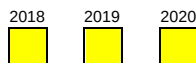
Mål 8 Stärkt rättssäkerhet och tillgång till rättvisa

Strategimål

World Justice Project visade att det var fler länder även 2020 som gick bakåt än framåt vad gäller genomförande av rättsstatens principer. Särskilt stor tillbakagång kunde påvisas inom följande underområden: ”constraint on government powers, absence of corruption and fundamental rights”. Staters respons på covid-19 har lett till att domstolar stänger, minskar eller justerar sin verksamhet. Detta riskerar att påverka tillgång till rättvisa negativt, bryta mot mänskliga rättigheter och leda till fortsatta förseningar av rättsliga och administrativa förfaranden. Vissa grupper, inklusive kvinnor och barn som riskerar våld, papperslösa migranter, flyktingar och asylsökande påverkas direkt av dessa förändringar. Samtidigt har rättsväsendet använt sig av digitala lösningar som kan visa sig positivt givet att de används på ett rättssäkert sätt. Sida bedömer dock att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Portfölj

20 insatser om totalt 65 miljoner kronor 2020 bidrar till målet. Inom portföljen finns insatser som bidrar till att minska åtals- och strafffriheten och till att medborgare och civila samhället fått ökad kunskap om och kapacitet att utkräva ansvar. Det innefattar bl.a. juridiskt stöd och representation i rättsprocesser samt att identifiera lagutrymmen och olika typer av rättssystem när den nationella lagstiftningen är otillräcklig för att kunna ställa enskilda, stater och icke-statliga aktörer till ansvar. Det inkluderar även säkerhet för brottsoffer och vittnen. *Witness* är en organisation som stöttar lokala samhällen att använda film och video som bevis, samtidigt som man bedriver globalt normativt arbete kring dessa frågor. Medan flera insatser bidrar till att stärka rättsväsendets, inklusive domstolars oberoende och kapacitet, samt kvinnors professionella deltagande i rättssektorn, är det endast ett fåtal insatser som stöder långsiktig institutionsutveckling. Inom portföljen ges stöd till att utveckla kapaciteten hos det informella rättsväsendet och att stärka länken mellan det informella och formella rättsväsendet som ett sätt att nå grupper som utsätts för diskriminering och de mest fattiga. Det är en fråga som förstärkts till följd av covid-19. Stöd ges även till att hantera könsbaserat våld, våld mot barn och barn i kontakt med lagen. Flertalet partner arbetar även för att avskaffa dödsstraffet.

Under 2018-2020 ökades det finansiella stödet till aktörer som *International Development Law Organisation (IDLO)* och *UNICEF* som arbetar inom området och som samtidigt arbetar för att stärka ansvarstagarnas kapacitet. Det ökade stödet till *UNICEF* avser att stärka deras arbete med ”juvenile justice” vilket är ett känsligt område som det är svårt att få finansiering för. Portföljen bedöms som delvis relevant. Under 2021 avser Sida att fortsätta arbetet med att identifiera en ytterligare aktör för att bidra till strategimålet.

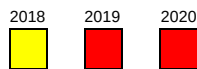
⁶⁷ 12572, Open Government Annual Report 2019 - dokument: 025389/20

IDLO främjar rättsstatens principer med ett starkt fokus på kvinnors tillgång till rättvisa, institutionell reform och informell rättvisa. IDLO är aktivt engagerad i SDG-16-agendan genom att facilitera dialog, delta i nätverk och påverkansarbete och bidra till policy- och påverkansdokument, högnivådialoger samt policy- och forskningsrapporter. I Tunisien arbetade IDLO till exempel med att stärka rättsmekanismerna och att öka kunskapen på lokal nivå för att förbättra tillgången till rättvisa och uppmuntra kvinnor som utsatts för våld att söka rättslig hjälp och kräva sina sociala och ekonomiska rättigheter.⁶⁸ I Kirgizistan stödjer IDLO ett brett spektrum av initiativ inom e-rättvisa med fokus på ökad transparens, stärkt ansvarsutkrävande och förbättrad effektivitet inom rättssektorn. Landets samtliga domstolar är nu uppkopplade och närmare 90 procent av alla domslut publicerades under 2019 på Högsta domstolens hemsida. Ett digitalt system för ärendehantering har också lanserats nationellt i syfte att minska korruption och öka öppenhet och insyn inom rättssystemet.⁶⁹

Internationella Juristkommissionen, (ICJ), har bidragit till att stärka personal inom rättsväsendet att kunna agera i enlighet med internationella standards för oberoende och integritet. I Zimbabwe har ICJ deltagit i att stärka kapaciteten att motverka korruption och öka öppenhet och insyn inom rättsväsendet. ICJ har också uppmärksammat det normativa gapet för rättssektorns oberoende och ansvarstagande och i Moldavien har man bidragit till pågående reformprocess inom rättsväsendet.⁷⁰ Som respons på att domstolar runt om i världen har begränsat sin verksamhet eller hittat andra modaliteter i och med covid-19 har ICJ tagit fram en guide för deras förfarande utifrån mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.⁷¹

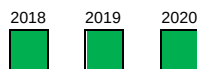
Mål 9 Ökad trygghet och säkerhet för aktörer och organisationer som verkar för upprätthållande av de mänskliga rättigheterna

Strategimål

Försvare av mänskliga rättigheter är en fortsatt mycket utsatt grupp, liksom de grupper som de försvarar. Denna utsatthet har ytterligare förvärrats under pandemin. MR-försvare och journalister som täckt frågor relaterade till covid-19 har trakasserats, hotat och gripits⁷². Samarbetspartnern *Front Line Defenders* tog under 2020 emot rapporter om 919 övergrepp och hot mot försvare av mänskliga rättigheter, samt 331 personer som dödades varav 69 procent av dessa försvarade rättigheter kopplade till land, miljö och urfolk.⁷³ Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går bakåt.

Portfölj

Inom ramen för strategimålet ges stöd om drygt 75 miljoner kronor till 25 organisationer som arbetar med att stödja utsatta MR-försvare. Stödet ges till aktörer som är medlemmar i olika

⁶⁸ 61050086, IDLO Annual Report 2019, sid 14, dokumentnummer 032124/20

⁶⁹ Ibid, sid 28.

⁷⁰ 61070054, 2019 Annual Progress report, International Commission of Jurists, sid.25-27, dokumentnummer 028349/20.

⁷¹ ICJ, The Courts and Covid 19, 5 May 2020, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2020/05/Universal-ICJ-courts-covid-Advocacy-Analysis-brief-2020-ENG.pdf>

⁷² Front Line Defenders, Jewel Joseph and Ed O'Donovan; Defending rights during a pandemic – Impact of Covid-19 on the safety and work of human right defenders, April 2020

⁷³ Front Line Defenders, Global Analysis 2020

samordningsmekanismer och är både förebyggande och reaktivt. Deras arbete har sammantaget resulterat i akut skydd, ekonomiskt stöd, rättshjälp samt utbildning i fysisk och digital säkerhet för att göra det möjligt för MR-försvarena att fortsätta sitt arbete. Det inkluderar även möjligheter till erfarenhetsutbyte, samarbete, säkra mötesplatser och säker kommunikation online och offline. Journalister, kvinnliga MR-försvare, hbtqi-personer och de som försvarar miljö och naturresurser är fortsatt mycket utsatta och omfattas av detta stöd. Under 2019 fattades beslut om ökat stöd till aktörer som arbetar brett både vad gäller metoder och målgrupper, d.v.s. att de använder sig av metoder som både omfattar preventivt arbete och reaktivt skydds- och stödarbete samt att de stöttar samtliga målgrupper utifrån deras identifierade behov. Sidas bedömning är att portföljen är relevant.

Ökat stöd har gett som respons på den ökade utsatthet som MR-försvare möter till följd av konsekvenserna av covid-19 under 2020. Flertalet partner har modifierat sina program och arbetar till större utsträckning med digitala aspekter, inklusive digital säkerhet. Samtidigt finns verksamhet som är svårare att bedriva pga. reserestriktioner till följd av covid-19. Det gäller framför allt det fristadssystem som *ICORN, International Cities of Refuge Network*, bedriver för hotade författare och skribenter.

Protection International (PI), har bidragit till definition och användning av verktyg och strategier för skydd och säkerhet för MR-försvare. 2019 stöttade PI fler än 2700 MR-försvare i 20 länder att etablera förebyggande och reaktiva system för säkerhetshantering genom kapacitets-utbildningsinsatser. Utbildningen har förbättrat MR-försvares kunskap om skydd och säkerhetshantering.⁷⁴ Under 2020 har PI:s arbete påverkats av covid-19. Organisationen har bland annat anpassat verksamheten genom att utveckla innovativa lösningar, ny infrastruktur och verktyg, samt fokusera på bra lösningar för digital säkerhet och att ge stöd på distans till MR-försvare världen över. PI har även tillhandahållit digital rådgivning för MR-försvare, delat ut akutstöd till särskilt utsatta MR-försvare, exempelvis kvinnorrättsförsvare och miljöförsvare. PI har dessutom deltagit i flertalet virtuella kampanjer för MR-försvares rättigheter.⁷⁵

4 Implikationer och rekommendationer

Det demokratiska utrymmet minskar alltjämt i världen. MR-aktivister och andra röstbärare har ett allt svårare uppdrag att genomföra. Covid-19-pandemin har haft förödande effekter på både andelen människor i fattigdom samt på jämlikheten i världen. Utsattheten för MR-försvare har också ökat som en följd av pandemin. Likaså riskerar fattigdomsminskning att ytterligare avta eller helt uttraderas av pandemin. Eskalerande klimatförändringar och dess konsekvenser för både människan och naturen är mer påtagliga och allvarliga än någonsin.

4.1 Implikationer

Sveriges bistånd via strategin bedöms relevant och visar goda resultat inom alla stödområden, trots förekomst av såväl risker som utmaningar. Detta bekräftas av slutsatserna i den multidimensionella

⁷⁴ 61070036/1229; PI Annual Report 2019; dokumentnummer 028492/20

⁷⁵ 61070036/1229; PI Covid-19 report; dokumentnummer 028492/20.

fattigdomsanalysen samt i insatsspecifika utvärderingar. Antalet insatser är relativt högt och bör därmed inte öka i större utsträckning.

Sida bedömer att nuvarande strategiportfölj till stor del svarar mot den nyligen **reviderade strategin** och att eventuella förstärkningar med fördel genomförs i befintliga insatser. Fortsatt rapportering kan dock tydligare referera till förändrade skrivningar. Mot denna bakgrund förutses inte någon större portföljförändring.

Under 2021 kommer Sida att arbeta vidare med och slutföra analysen av den globala multidimensionella fattigdomen. Analysen och slutsatserna kommer att användas som underlag för att ta fram strategiunderlag under 2022, men även innan dess kommer den att användas operativt i arbetet med att stärka fattigdomsfokuset i portföljer och insatser.

Som beskrivits i kapitel tre visar genomförd analys att två av målen, som har en stark koppling till varandra, inte har en lika välutvecklad portfölj som övriga strategimål. Sida avser att identifiera en ny partner för vardera mål, ett arbete som bör bygga vidare på den initiala analys som redan genomförts för dessa två mål. Det gäller mål 1 - demokratiska principer och processer samt mål 8 - rättstrygghet och tillgång till rättvisa. Det är utgångspunkten att nya partner inom ramen för dessa mål även ska kunna bidra till mål 7 - minskad korruption samt ökad transparens och ansvarstagande.

Givet den utmanande kontexten, inklusive covid-19, är normativ dialog avseende mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer fortsatt central och kommer att ske inom ramen för insatserna.

Insatsportföljen har till stor del byggts upp under strategins tre första år, och går nu in i en konsolideringsfas. Inga större förändringar förväntas genomföras under den återstående delen av strategiperioden (2021-2022), dock föreslås här ett antal justeringar relaterade till portföljanalys och kontextuella förändringar.

Med ovan förändringar i såväl strategisammanhang som strategigenomförande under 2018–2020 avser Sida att genomföra följande förstärkningar under 2021–2022:

1. Sida planerar att säkerställa att portföljen kan stärkas ytterligare i relation till slutsatserna i den globala fattigdomsanalysen för att se om det finns områden/frågor där portföljen bör utökas eller dialogen utvecklas.
2. Portföljen ska konsolideras. En modell utreds där strategin har en slags ryggrad av långsiktiga insatser som kompletteras med mer kortsiktiga insatser. Utfasning av ett antal insatser sker också för att svara mot denna riktning.
3. Integrering av miljö/klimat-aspekter kan stärkas, inklusive förtydligande av det som redan genomförs inom ramen för strategin. Synergier med strategierna för hållbar ekonomisk utveckling och hållbar miljömässig utveckling, kan stärkas.
4. Portföljen för målet kring demokratiska principer, processer och institutioner och för målet kring rättssäkerhet och tillgång till rättvisa utökas med nya insatser.
5. Sida kommer att säkerställa att strategigenomförandet ytterligare bidrar till demokratiuppdraget och till den reviderade strategin.

6. Sida ska stärka synergier mellan denna och andra strategier och identifiera former för samarbete med Sidas nya regionala hubb för mänskliga rättigheter och demokrati i Pretoria.

4.2 Rekommendationer inför kommande strategi

Det krympande demokratiska utrymmet och de negativa effekter som pandemin har, visar att svenskt bistånd och de värderingar som Sverige står för har blivit ännu viktigare. Sida bedömer att inriktningen på innevarande strategi och dess stödområden har fortsatt hög relevans för det svenska utvecklingssamarbetet inom demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

En framtida strategi bör bygga på det svenska biståndets mervärden, liksom på de områden och relationer som visat goda resultat. Det svenska stödet är fortsatt relevant för samtliga samarbetsområden. Sida föreslår därmed att en kommande strategi ska fortsätta att stödja dessa, med beaktande av följande aspekter:

- Färre och bredare mål inom ramen för befintliga stödområden (1. Inkluderande, demokratiska samhällen; 2. Lika rättigheter för alla; 3. Trygghet, rättvisa och ansvar) möjliggör ett holistiskt arbetssätt som främjar synergier och en tematiskt överskridande portfölj.
- Jämställdhet och kvinnors mänskliga rättigheter bör integreras i portföljen som ett perspektiv istället för som ett separat mål. Detta skulle möjliggöra för större flexibilitet i arbetssätt och rapportering. Jämställdhet och kvinnors mänskliga rättigheter är centralt för genomförandet av strategin och Sida förutser ett fortsatt omfattande verksamhet med ett stort antal partner som främst arbetar för jämställdhet inom ramen för de tre stödområdena.
- För att underlätta för långsiktig planering och ökad flexibilitet i strategigenomförandet föreslås ett införlivande av anslagspost 13 i anslagspost 34 samt att strategin för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer tillskrivs ett strategibelopp för hela strategiperioden.

Strategiöversikt i tabeller och diagram

All data in report is per December 31, 2020. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2020: 900 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2020: 904 239 KSEK

Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2020
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
Human rights, democracy and the rule of law 2018-2022	Total		904 239
	Inclusive democratic societies	Strengthened democratic principles, processes and governance for independent and transparent societies based on the rule of law.	61 094
		Increased democratic participation and influence	100 220
		Strengthened preconditions for freedom of expression	113 136
		Total	274 449
	Equal rights for all	Strengthened global and regional processes and systems for the enjoyment of human rights.	76 621
		Greater respect for human rights, with particular focus on those subjected to discrimination.	195 364
		Strengthened preconditions for the full enjoyment of human rights by women and girls, empowerment of women and girls, and gender equality.	177 609
		Total	449 593
	Security, justice and accountability	Reduced corruption and increased transparency and accountability.	38 722
		Strengthened rule of law and access to justice.	65 102
		Increased safety and security for actors and organisations working to uphold human rights.	76 213
		Total	180 037
	Phasing out	Phasing out	160
		Total	160

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 3rd year with total duration of 5 years.

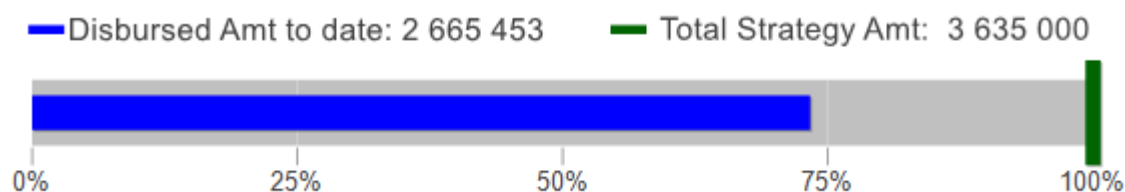
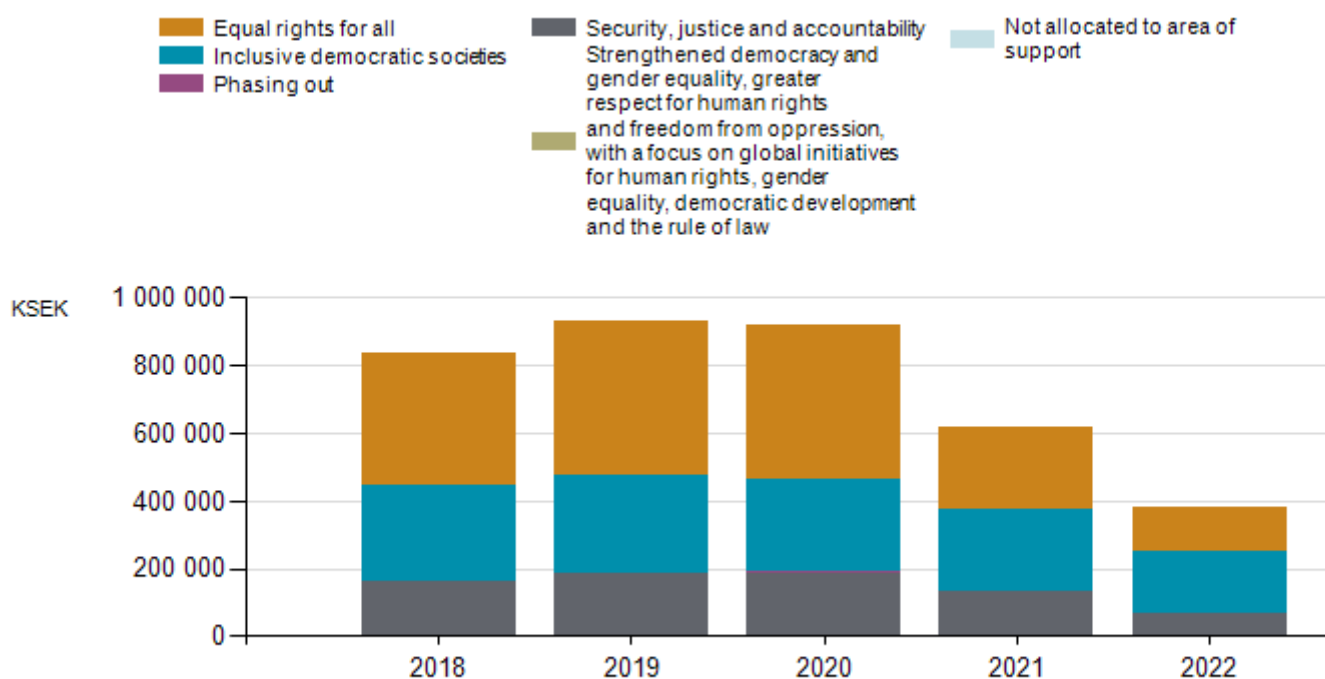

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

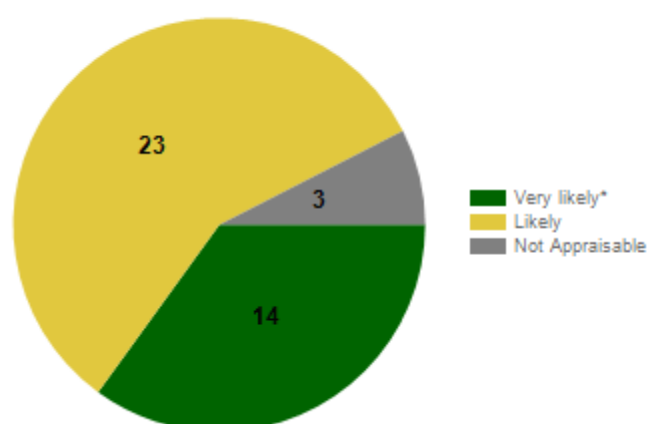
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

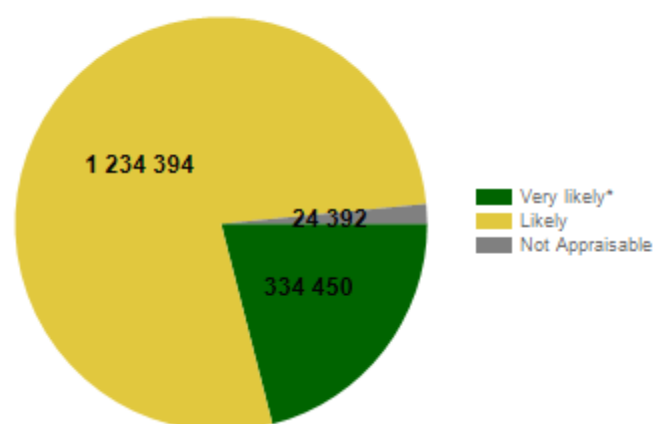
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)